

[Fraenkel.]

Driftsformen. Men det er et ganske utilstrækkeligt Udtryk, fordi en Trust er blot en ganske enkelt Form af alle de mange, mange Former, i hvilke man kan producere paa denne Maade. Den eneste rigtige Betegnelse, der indtil Dato er kommet frem, er at kalde dem for de koncentrerede Bedrifter, for dermed rammer man nemlig Tingens Væsen. Der er koncentreret uhyre Masser af flydende Kapital deri, hvad jeg har nævnt et Par Eksempler paa. Der er koncentreret vældige Masser af Produktionsmidler. Der er koncentreret vældige Masser af Mennesker, og dette sidste er det vigtigste, fordi alt muligt, hvad der sker i Verden, alle mulige Driftsformer, al mulig Økonomi sker dog til syvende og sidst udelukkende for Menneskenes Skyld, og Dømmen over en Foreteelse som disse Dannelser beror paa det Spørgsmaal: hvad har du gjort for de Mennesker, hvad har du gjort med de Mennesker, i hvilke du er groet op? Det er Spørgsmaalet, og her kunde man meget godt have sat ind paa en anden Maade i den første Paragraf. Der har man efter min Mening været for valen, og man har i § 7 været for dristig. Men dette skal ingen Bebrejdelse være. Det er en saa overordentlig vanskelig Sag at have mellem Hænderne, og jeg vil sige: Gud ved, om den ikke havde godt af at hvile et Par Aar? Jeg siger ikke dette saadan hen i Vejret — for saa er jeg sluppet fri af den —, men jeg siger det, fordi der er andre Foretelser, saa vidt jeg kan se, under Udvikling, som det var ganske rart at have lidt længere fremme, inden man tog ordentlig fat paa Spørgsmaalet. Det kunde ogsaa være godt at lære noget af de Erfaringer, som man jo efterhaanden gør i andre Lande. Men uden om dette Spørgsmaal kommer man ikke, det er ganske simpelt umuligt. Hvis man kom det, vilde det sige, at hele Samfundet allerede var inde i en Afhængighed af disse Institutioner, og Samfundet er dog i Dag, heldigvis, et noget anderledes udseende Samfund, end det var i Romertiden og i den tidlige Middelalder, hvor man havde akkurat de samme Ting paa en anden Basis end nu. Jeg vil dog antage, at Samfundet vil finde en eller anden Stilling overfor dette Problem, som gør det muligt at lade denne Foreteelse virke det gode for Samfundet, som den kan og skal virke, nemlig det økonomiske og det tekniske gode, og skaane Samfundet for den uhyre sociale Skade, som tidligere har været en Bivirkning af

den. Jeg vil dog tro, at det var muligt i Nutidens Samfund, hvor Magtfordelingen er en helt anden, end den var i gamle Dage, og jeg vil haabe, at de Overvejelser, der nu finder Sted i Udvalget, bliver drevet med Alvor og med mere Hensyn paa det uhyre vanskelige og store og vigtige Problem end paa, hvad Parti man tilhører.

Første Næstformand (Pinstrup): Jeg skal her afbryde Forhandlingerne.

Folketingets næste Møde afholdes i Morgen, den 8. Januar, Kl. 1 med følgende Dagsorden:

1) *Afgørelse af Formandens Forslag om Behandlingen af:*

Forslag til Beslutning af Rigsdagen i Henhold til Lov Nr. 112 af 9. Marts 1917, om „Kongeriget Danmarks Hypotekbank“ § 13.

2) *Fortsættelse af første Behandling af:*

Forslag til Lov om Prisaftaler m. v.

3) *Første Behandling af:*

Forslag til Lov om Afgift af Motorkøretøjer m. v.

4) *Første Behandling af:*

Forslag til Lov om Ændring i Lov af 20. December 1924 om Omsætningsafgift af Motorkøretøjer.

Mødet hævet Kl. 4⁴⁵.

47de Møde.

Torsdag den 8. Januar Kl. 1.

Den første Sag paa Dagsordenen var:

Afgørelse af Formandens Forslag om Behandlingen af Forslag til Beslutning af Rigsdagen i Henhold til Lov Nr. 112 af 9. Marts 1917 om „Kongeriget Danmarks Hypotekbank“ § 13.